

БОРГОВА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ

Вікторія Дудченко

*Українська академія банківської справи
Національного банку України,
асистент кафедри міжнародної економіки*

Регулювання державного боргу з метою забезпечення стабільності вітчизняної фінансово-кредитної системи вимагає впровадження напрямів підвищення ефективності боргової політики, дія якої, на сучасному етапі має спрямовуватися на економічне зростання і економічну безпеку України. Оптимізація вітчизняної боргової політики потребує розробки та впровадження цілісної стратегії, яка поєднуватиме завдання удосконалення нормативно-правового, організаційного, інституційного забезпечення боргової політики, зміни її спрямованості, переорієнтації з вирішення поточних проблем на розробку концептуальних підходів боргової стратегії держави.

Боргова політика в Україні на сучасному етапі обмежена суто сферою боргових відносин і не включена у загальну економічну стратегію держави. Тому необхідно забезпечити умови визначеності та узгодженості загальнодержавної, бюджетної, монетарної та боргової політик, що позитивно вплине на економічний стан.

Можливим заходом поліпшення боргової політики може стати розроблена концепція зміни орієнтирів боргової політики, переходу до принципів активного регулювання державного боргу. На сучасному етапі орієнтація боргової політики на мінімізацію ризиків, що спричинені макроекономічними шоками, є більш пріоритетним напрямом підвищення її ефективності, порівняно з простою стратегією мінімізації витрат на обслуговування та погашення державного боргу. Тому актуалізується потреба застосування похідних цінних паперів. Крім того стратегічною метою державної боргової політики України має стати залучення фінансових ресурсів для ефективного реалізації програм інвестиційного розвитку країни із одночасним забезпеченням стабільності показників боргового

навантаження. Розробка нових боргових інструментів дозволить поєднати можливість хеджування ризиків та спрямування запозичених коштів на інвестиційні цілі. У сукупності це вирішить завдання підвищення ефективності боргової політики через її спрямування на вирішення завдань економічного розвитку країни. До зміни орієнтирів боргової політики ми також відносимо зосередження її основних завдань на пошуку оптимального співвідношення між борговим та податковим фінансуванням бюджетних видатків. У короткостроковому періоді залучення позичкових ресурсів дає можливість дещо знизити фіскальне навантаження на національну економіку в розрахунку на спрямування додаткових коштів, які залишаються у суб'єктів господарювання, на їхній розвиток. Між тим, таким чином фінансування поточних бюджетних видатків здійснюватиметься за рахунок майбутніх ресурсів розвитку, а отже, економічний розвиток гальмуватиметься у довгостроковій перспективі.

Одним із перспективних напрямів удосконалення вітчизняної боргової політики є перехід до довгострокового боргового планування з одночасним підвищенням якості прогнозів. Необхідно подовжити інтервал (до 10 років) і розширити процедуру боргового планування, що має включати потреби в запозиченнях не тільки одного запланованого року. Довгострокове планування має здійснюватися послідовно у два етапи: підготовчий етап і етап планування.

Інституціональним механізмом підвищення ефективності боргової політики є створення консультативного органу, що має повноваження внесення коректив, нагляду за бюджетною дисципліною, визначення її відповідності певним критеріям, що є необхідним за стратегічних прагнень України до членства у Європейському Союзі.

На сучасному етапі необхідно збільшити ступінь довіри інвесторів до політики держави у сфері регулювання державного боргу за рахунок транспарентності позичальника, тобто держави, що досягається через сукупність організаційних заходів забезпечення передбачуваності обсягів емісії цінних паперів, повноти інформації.

Дудченко, В. Боргова політика в Україні: особливості та перспективи розбудови [Текст] / В. Дудченко // Розвиток фінансово-кредитної системи України: здобутки, проблеми, перспективи: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції аспірантів та молодих вчених, 23-24 жовтня 2008 року. - Львів: Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, 2008. - С. 16-18.